

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Затверджено

на засіданні кафедри економіки
підприємства економічного
факультету
Львівського національного
університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 1 вересня 2023р.)

Завідувач кафедри

— проф. Світлана УРБА

СИЛАБУС з навчальної дисципліни
«Етика бізнесу»,
що викладається в межах ОПП першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти для здобувачів зі спеціальності
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Львів 2023

Назва курсу	Етика бізнесу
Адреса викладання курсу	79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет кафедра економіки підприємства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 «Управління та адміністрування»; 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Викладачі курсу	Дмитрук Вікторія Орестівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства
Контактна інформація викладачів	Viktoriya.Dmytruk@lnu.edu
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (або на онлайн платформі – MS Teams, Zoom, Google Classroom) за попередньою домовленістю з викладачем. Кафедра економіки підприємства, кім. 117, пр. Свободи, 18, м. Львів.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «Етика бізнесу» є вибірковою дисципліною з спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», яка викладається в 6 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Дисципліна покликана сформувати у студента систему теоретичних і практичних знань про етику бізнесу; а також щодо сутнісних основ провідних концепцій в етиці бізнесу, проблем макро- та мікроетики, морального виміру економіки, формування морального кодексу бізнесу та прийняття внутріфірмових рішень на основі етичних норм і правил. Також курс торкається питань моральності реклами, вирішення конфліктних питань на основі принципу етичності та етичних аспектів використання ІІІ.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Етика бізнесу» є формування у студентів комплексу фундаментальних теоретичних

	<p>і практичних знань про суть етики бізнесу, її призначення та сфер застосування.</p> <p>Основними завданнями дисципліни «Етика бізнесу» є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчення основних теоретичних основ етики бізнесу; - вивчення досвіду застосування етичних норм і правил в традиційних сферах бізнесу; - вивчення досвіду застосування етичних норм і правил в актуальних на сьогодні сферах ведення бізнесу; - набуття практичних навичок вироблення етичних кодексів бізнесу
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література:</p> <p>Дикань В.Л., Компанієць В.В., Полякова О.М. Етичні основи бізнесу: навч. посібник. – Харків: УкрДАЗТ, 2012. – 316 с.</p> <p>Етика бізнесу: нові виклики та теми: навч. посіб. // за заг. редакцією канд. філос. н., доц. М. В. Сінельнікової.</p> <p>Сушик І.В. Етика бізнесу: навч. посіб./ І.В. Сушик, О.Г. Сушик, Я.М. Мартинюк, В.В. Вісин – Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2019. – 268 с.</p> <p>Етика бізнесу : навч. посіб. / С.Г.Радченко. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 396 с.</p>
<p>Тривалість курсу</p>	<p>Один семестр</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>90 годин.</p> <p>Для денної форми навчання: 42 години аудиторних занять: з них 28 годин лекцій, 14 годин практичних занять. Самостійна робота – 66 годин.</p> <p>Для заочної форми навчання: 14 годин аудиторних занять. З них 8 годин лекцій, 6 годин практичних занять. Самостійна робота – 76 годин.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні концепції формування етики бізнесу; • особливості застосування етичних норм і правил в різних сферах економічної діяльності • етичні проблеми взаємодії суспільства, довкілля та бізнесу • останні тенденції в розвитку етики бізнесу <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оперувати категорійним апаратом етики бізнесу

- розрізняти специфіку різних аспектів етичності ведення бізнесу та виявляти їх особливості
- формувати етичний кодекс бізнесу
- формувати управлінські рішення як всередині бізнесу, так і у зовнішній взаємодії на основі розробленого етичного кодексу

У результаті вивчення дисципліни студент набуває:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

	ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.
Ключові слова	Етика, етика бізнесу, етичний кодекс, моральний вимір економіки та бізнесу, критерії моральності та етичності.
Формат курсу	Очний/заочний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем навчальної дисципліни.
Теми	<p>Тема 1. Мораль і моральність. Основні підходи.</p> <p>Тема 2. Проблема морального чинника в економіці: історія та сучасність</p> <p>Тема 3. Основні концепції в етиці бізнесу</p> <p>Тема 4. Макро- та мікроетика</p> <p>Тема 5. Моральний вимір економіки: відповідальність бізнесу та економічна ефективність</p> <p>Тема 6. Етичний аналіз конкуренції, монополії та ринку в цілому</p> <p>Тема 7. Етика в сфері реклами та впливу на покупця</p> <p>Тема 8. Етика в сфері ділових комунікацій</p> <p>Тема 9. Моральна сторона конфліктів у бізнесі</p> <p>Тема 10. Етичні питання використання штучного інтелекту в бізнесі</p> <p>Тема 11. Етика бізнесу в умовах глобалізації.</p>
Підсумковий контроль, форма	<p>Залік у кінці семестру.</p> <p>При викладанні дисципліни «Етика бізнесу» використовуються такі методи контролю:</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять й змістових модулів і має за мету перевірку рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є контрольні роботи і тестування.</p>
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін як основи бізнесу, маркетинг, стратегія бізнесу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись	Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Етика бізнесу» є:

<p>під час викладання курсу</p>	<ul style="list-style-type: none"> – метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу (лекції, ілюстрації, презентації); – метод практичного засвоєння курсу з допомогою складання тестових завдань, вирішення задач та ситуацій з метою набування умінь і практичних навичок (практичні заняття); – метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять; – метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, вирішення задач та ситуацій, написання рефератів на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т.ч. законодавчих актів) з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота); – електронні матеріали з відповідного курсу та інших пов'язаних курсів у системах (платформах) Microsoft Teams. <p>Під час навчання застосовуватимуться презентація, лекції, комплексні модулі та завдання, електронні матеріали з відповідного курсу, колаборативне навчання (групові проекти, спільні розробки), дискусія, підготовка кваліфікаційної роботи, написання наукових праць та розробок.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Вивчення курсу «Етика бізнесу» потребує використання комп'ютера, загально вживаних програм і операційних систем з метою подання електронних матеріалів (електронна пошта, платформи Microsoft Teams.), мультимедійного проектора, дошки, крейди.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>Оцінювання проводиться за 100 бальною шкалою.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – практичні заняття – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30 балів; – модулі – 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 40 балів; – індивідуальне завдання – 30% семестрової оцінки, максимальна кількість балів – 30 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.</p> <p><i>Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.</i></p> <p>При викладанні дисципліни «Етика бізнесу» використовуються такі методи контролю:</p> <p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять й змістових модулів і має за мету перевірку</p>

рівня підготовки студента до виконання конкретної роботи. Його інструментами є контрольні роботи і тестування.

Об'єктами поточного контролю знань студентів з дисципліни «Етика бізнесу» є:

- 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- 2) виконання модульних (контрольних) завдань;
- 3) підготовка і захист індивідуального завдання.

При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується:

- рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях;
- активність при обговоренні дискусійних питань;
- результати виконання практичних робіт, завдань поточного контролю тощо.

При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля.

Оцінювання індивідуального завдання здійснюється за сформованими критеріями, які охоплюють рівень виконаного завдання, а також продемонстровані знання в процесі його захисту.

Засоби діагностики успішності навчання

Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів є важливим структурним компонентом навчально-виховного процесу.

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за поточним та проміжним контролем знань упродовж семестру.

З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь студента з дисципліни використовуються такі засоби оцінювання:

- для поточного контролю – усне опитування, проведення тестування, розгляд ситуацій, виконання індивідуальних завдань;
- для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання.

Засоби поточного контролю:

Засоби контролю	Кількість балів
-----------------	-----------------

Поточне опитування на практичних заняттях	30
Індивідуальне завдання	30
Змістовий модуль 1	40
Змістовий модуль 2	

Письмові роботи: Студенти виконують індивідуальне письмове завдання.

Академічна доброчесність: Роботи студентів мають бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

	81-89	B	добре	зараховано
	71-80	C		
	61-70	D	задовільно	
	51-60	E		
	0-50	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
Питання до заліку	Перелік питань для проведення підсумкової оцінки знань			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення моралі і моральності (науковий підхід) 2. Джерела походження моралі і моральності (науковий підхід) 3. Мораль та моральність. Природні витoki моральності (теологічний підхід) 4. Надприродні витoki моральності. Моральний закон 5. Економіка та господарювання, бізнес та підприємництво: проблематика визначення категорій 6. Моральна оцінка економіки та підприємницької діяльності: основні положення 5. Класифікація підходів до визначення місця моралі в економіці 6. Діалектика взаємозв'язку моралі та економічної діяльності (західні теорії) 7. Етичні проблеми сучасного ділового життя 8. Причини підвищення уваги до етики бізнесу 9. Теорія утилітаризму 10. Розвиток ідей утилітаризму 11. Деонтична етика 12. Етика справедливості 13. Основні проблеми мікроетики. Корпоративна культура та шляхи її формування. 14. Проблеми макроетики. Міжкорпоративна культура та особливості взаємодії бізнесу і держави. 15. історія становлення проблеми відповідальності в сфері бізнесу 16. Формування нового типу підприємця – «людини економічної», її ключові властивості та характеристики 17. Окреслення особистої та соціальної відповідальності в царині бізнесу 18. Проблема відповідальності бізнесу в Україні 19. Розробка концепції «зеленої економіки». Перспективи її розвитку в Україні 20. Екологічна відповідальність у сфері бізнесу 21. Етичний аналіз конкуренції з філософської, психоаналітичної та економічної точок зору 22. Сутність монополій та їхні типи. Співвідношення конкуренції та монополій 			

	<ul style="list-style-type: none"> 23. Формування ринку: роль конкуренції та монополій в економічних іграх 24. Реклама у сфері бізнесу 25. Критерії етичності реклами 26. Неетичні практики в рекламі 27. Етичні норми у спілкуванні у бізнесі 28. Етичні проблеми, які виникають під час використання технологій ІІІ у бізнесі 29. Застосування технологій ІІІ у бізнесі 30. Визначення штучного інтелекту (ІІІ) та окреслення основних сфер його використання
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню дисципліни «Етика бізнесу».